

Zinloos

De term 'Zinloos geweld' stamt alweer uit 1997. Na een avondje stappen in Leeuwarden raakten twee beschonken groepjes jongeren in gevecht, waarbij Meindert Tjoelker (30) zo'n ongelukkige trap tegen zijn hoofd kreeg dat hij kort daarna overleed. Het werd het begin van de acties tegen zinloos geweld, waarvan het inmiddels bekende lieveheersbeestje het beeldmerk werd.

Ik zocht deze geschiedenis op, op het alwetende wereldwijde web, nadat ik van de week twee Meerkoeten elkaar de tent uit zag vechten. Eén was blijkbaar in het territorium van de ander gekomen, aan de rand van een vijver in Groenendaal. Die ander deed daarop een verwoede poging om de indringer te verzuipen. In een korte

adempauze vluchtte de indringer onder wat struiken langs de oever, waar hij lang genoeg bleef zitten, totdat de kust eventjes veilig genoeg was om het territorium van de vechtersbaas definitief te ontvluchten. Het zag er al met al nogal heftig uit. Hoe anders gaat dat in deze tijd op grote wateren als bijvoorbeeld de Gouwzee bij Marken. Overwinterende Meerkoeten zitten in groepen van honderden dieren bijeen, zonder enige zichtbare animositeit. Zijn dat misschien de hier overwinterende Oost-Europeanen? Of zijn er gewoon twee 'karakters' binnen de soort; één die jaar-rond geen soortgenoten in de buurt dult, tenzij het een partner is en een andere genetische lijn die buiten het broedseizoen een stuk vredelievender is. En als dat laatste dan al zo zou zijn, is het geweld van dat ene deel van de Meerkoeten dan strikt genomen 'zinloos', omdat dat andere deel laat zien dat er ook een geweldloze optie is? Is zinloos überhaupt een bruikbare term in de veldbiologie en de evolutie? Gedragsbiologen als Frans de Waal hebben inmiddels definitief afgerekend met het taboe op vermeende antropomorfismen. Empathie, jaloezie, noem alle emoties maar op. Niets menselijks blijkt de dieren vreemd. Maar als je dan net je dagelijkse portie ellende uit de ochtendkrant achter de kiezen hebt en je wordt vervolgens geconfronteerd met al dan niet zinloos geweld in het universum van de Meerkoet, dan zet je dat wel aan het denken. Zou er een oplossing schuilen voor het bovenmatige geweld van het beest *Homo sapiens*, in de studie van die twee fundamenteel verschillende opties die de koeten blijkbaar hebben?

MEERKOETEN

Foto's: René van Rossum

